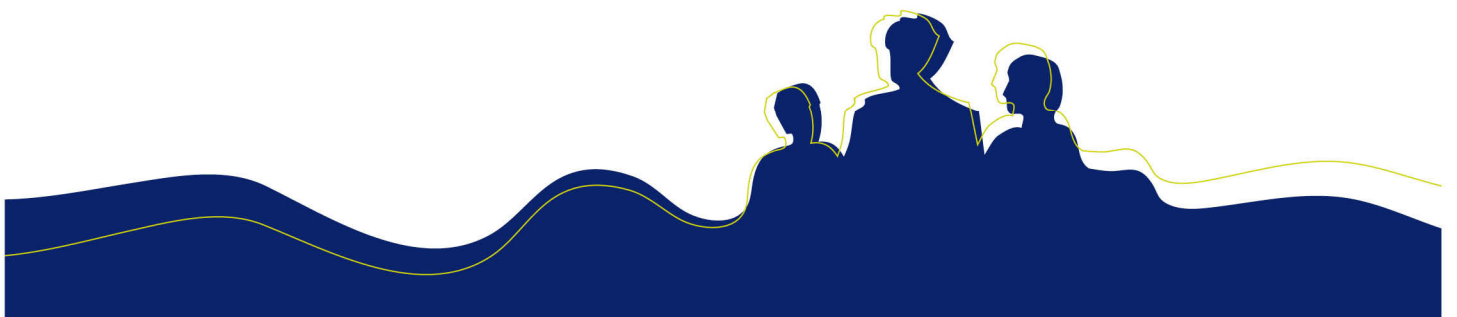

Resultaten van een enquête onder jongeren

Sexting

Lindy Sinnema en Carolien Konijn
Juni 2018

Inleiding

Bij Spirit is in 2018 een enquête gehouden over het onderwerp sexting. Hoeveel jongeren van 12 jaar en ouder die bij Spirit wonen hebben seksueel getinte berichten, naaktfoto's of naaktfilmpjes gestuurd of ontvangen?

De vragenlijst is uitgezet bij de volgende opvang- en behandelvoorzieningen:

- Meisa (Crisisopvang voor meisjes)
- PINQ (Behandel- en begeleidingsgroep voor meisjes)
- Ortho Oranje Nassaulaan (Leefgroep voor jongeren met psychiatrische problematiek)
- XL Landsmeer (Leef-leergroep)
- XL Noord (Leef-leergroep)
- KAO het Huis (Crisisopvang)
- Leef/leer NW (Leef-leergroep)
- KSG Huntum (Kleinschalige jeugdzorgplus groep)
- KSG Purmerend (Kleinschalige groep voor jongeren met gedragsproblemen)
- Cruif (Jeugdzorg-plus)
- Amazones (Jeugdzorg-plus voor meisjes)
- Rosa Parks (Jeugdzorg-plus voor meisjes)
- Obama (Jeugdzorg-plus)
- Ghandi (Jeugdzorgplus)

De enquête is ingevuld door in totaal 74 van de 91 jongens en meisjes bij wie de vragenlijst is uitgezet (81% respons). Tweederde van de respondenten is een meisje, één derde een jongen. De meeste jongeren zijn 16 jaar. Ongeveer de helft is 16-18 jaar, 40% is jonger (12 tot 16) en 10% is ouder dan 18 jaar.

Niet alle vragen zijn door alle jongeren ingevuld; de percentages zijn genomen op het aantal jongeren dat de vraag heeft ingevuld.

Resultaten

1. Mening over sexting.

Wat vind je van het versturen van naaktfoto's en/of naaktfilmpjes (sexting)?

Van de 67 jongeren (m=55%, j=35%) vinden. (m=meisjes, j= jongens. Niet alle jongeren hebben hun geslacht ingevuld. Deze is aangegeven met o=onbekend.)

- 21 jongeren dat sexting moet kunnen. (j=5, m=15, o=1)
- 13 jongeren dat sexting spannend is. (j=3, m=7, o=3)
- 44 jongeren dat sexting gevaarlijk is. (j=11, m= 27, o=6)
- 9 jongeren dat sexting hoort bij verliefdheid. (m=7, o=2)
- 0 jongeren dat een vriendje/vriendinnetje recht heeft op naaktfoto's of filmpjes.
- 4 jongeren dat sexting dom is. (j=1, m=3)

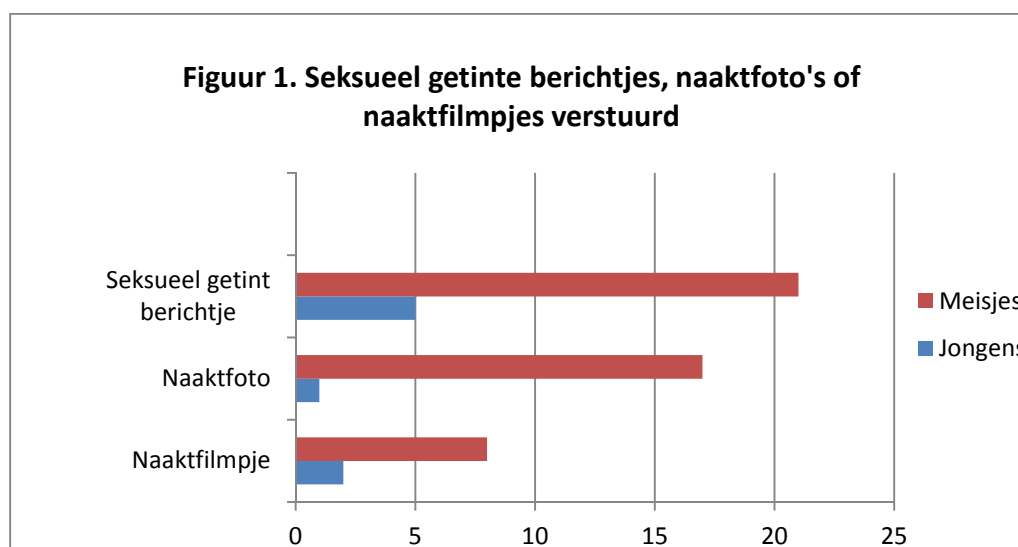
Samenvattend: 49% van de jongeren vindt sexting spannend (55% van de meisjes en 35% van de jongens) en 72% van de jongeren vindt sexting dom/gevaarlijk (75% van de meisjes en 60% van de jongens).

2. Versturen en ontvangen van seksueel getinte berichtjes, naaktfoto's of filmpjes.

Welke ervaring hebben jongeren met het versturen en ontvangen van seksueel getinte berichtjes, foto's of filmpjes?

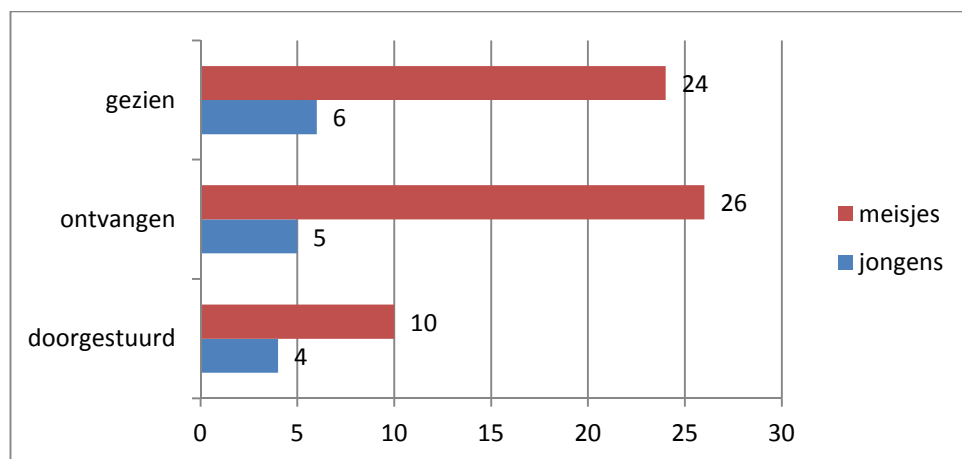
In totaal hebben 54 jongeren (80%) van Spirit wil eens een seksueel berichtje, een naaktfoto of een naaktfilmpje gestuurd (zie figuur 1).

- Een seksueel getint WhatsApp of sms-berichtje naar iemand verstuurd: 26 jongeren (j=5, m=21). De eerste keer dat de jongeren dit deden waren ze tussen de 9 en 26 jaar oud (gemiddelde leeftijd: 15).
- Een naaktfoto van mezelf naar iemand gestuurd: 18 jongeren (j=1, m=17). De eerste keer dat de jongeren dit deden waren ze tussen de 10 en 26 jaar oud. (gemiddelde leeftijd: 14).
- Een naaktfilmpje van mezelf naar iemand gestuurd: 10 jongeren (j=2, m=8). De jongeren hebben geen antwoord gegeven op de vraag naar de leeftijd.

42 jongeren (56%) van Spirit hebben wel eens naaktfoto's of naakt filmpjes van anderen gezien of ontvangen. 14 jongeren (22%) hebben deze wel eens doorgestuurd naar anderen. Als we het uitsplitsen gaat het om de volgende aantallen (zie figuur 2)¹

- Een naaktfilmpje of – foto van een ander doorgestuurd: 14 (j=4, m=10).
- Een naaktfilmpje en/of naaktfoto van een ander gezien: 29 (j=5, m=24). De eerste keer dat de jongeren dit deden waren zij tussen de 9 en 28 jaar oud (gemiddelde leeftijd: 14).
- Een naaktfilmpje en/of naaktfoto van een ander ontvangen: 13 (j=3, m=10). De eerste keer dat jongeren dit deden waren zij tussen de 9 en 29 jaar oud. (gemiddelde leeftijd: 15).

Eén van de meisjes zegt: “ik heb nooit een naakt filmpje gestuurd of foto. Heb wel spannende berichtjes gestuurd naar me vriend waar ik nu mee heb”. En één van de jongens zegt: “Ik weet niet meer. Volgens mij zat ik in groep 7 en kreeg ik wederzijds dezelfde soort berichtjes terug”.

3. Herkenbaar in beeld?

Als je wel eens een naaktfilmpje en/of naaktfoto van jezelf verstuurd hebt, was je dan ook op de beelden te herkennen (was bijvoorbeeld je gezicht in beeld)?

Van de in totaal 20 (zie antwoord op vraag 2) jongeren die wel eens een naaktfoto's van zichzelf verstuurd hadden, waren:

- 4 jongeren wel herkenbaar in beeld
- 16 jongeren niet herkenbaar in beeld

Naast deze 20 jongeren hadden nog 9 jongeren deze vraag ingevuld. Deze jongeren geven aan ook niet herkenbaar in beeld te zijn geweest. Dus wellicht moet het antwoord op vraag worden gecorrigeerd: 29 jongeren (43%) hebben wel eens een naaktfoto en/of naaktfilmpje verstuurd.

¹ We twijfelen of de leeftijd wel eerlijk is ingevuld. Binnen de groepen van Spirit zijn de jongeren niet ouder dan 18 jaar.

4. Foto's of filmpjes zonder toestemming

Is er wel eens een naaktfilmpje en/of naaktfoto van jou gemaakt zonder dat je dat wilde?

Van de in totaal 67 jongeren is van 11 jongeren (15%) wel eens foto's of video's gemaakt zonder dat zij dat wilden.

5. Gevolgen van sexting

Aan de jongeren werd gevraagd om deze vraag alleen in te vullen als er ooit naakt filmpjes en/of naaktfoto's gemaakt waren door hen zelf of iemand anders. Dit gold voor 29 jongeren. 17 van de 29 jongeren (59%) hebben hier nare gevolgen van gehad, waarvan enkelen meerdere:

- 11 van die 17 jongeren zijn naakt filmpjes en/of naaktfoto's door anderen verspreid (bijvoorbeeld doorgestuurd of op internet gezet).
- 5 van de 17 jongeren zijn gepest met de naakt filmpjes en/of naaktfoto's.
- 8 van de 17 jongeren zijn gechanteerd of onder druk gezet met de naakt filmpjes en/of naaktfoto's.

Hebben ze aangifte gedaan of een volwassene om hulp gevraagd?

In totaal doen 9 jongeren aangifte of hebben zij een volwassene om hulp gevraagd.

- 4 van de 17 jongeren hebben bij de politie aangifte gedaan of melding gemaakt van de naaktfoto's en/of naakt filmpjes.
- 5 van de 17 jongeren hebben een volwassene (ouder, leerkracht, hulpverlener, familielid) om hulp gevraagd.

6. Ervaring met sextortion

Als je wel eens gechanteerd en/of onder druk gezet bent met naakt filmpjes en/of naaktfoto's, door wie werd je gechanteerd en/of onder druk gezet en wat wilden zij?

Sextortion staat voor chantage met seksueel getint materiaal: de dreiging om naaktfoto('s) en naaktfilmpje(s) via internet of op een andere manier te verspreiden.

8 jongeren gaven aan gechanteerd te zijn op deze manier. Aan deze jongeren is gevraagd door wie zij gechanteerd werden, wat diegene van hen wilde en hoe deze ervaring afliep.

- 1 jongen geeft aan dat een man van 36 jaar online geld/hulp aanbood in ruil voor seks. De man zou het op het internet zetten als hij niet zou komen.
- 4 meisjes werden gechanteerd door een jongen of meerdere jongens.
- 3 jongeren geven geen nadere toelichting ('ik wil het er niet over hebben.').

7. Ben je bij Spirit vanwege de gevolgen van sexting?

55 van de jongeren hebben deze vraag ingevuld. 5 van deze jongeren (m=4, j=1) geven aan dat deze ervaringen aanleiding zijn voor hulp bij Spirit en 1 meisje geeft aan het niet te weten. Maar het is nooit het enige probleem. Een meisje schrijft: 'Ook vanwege jongens problemen, maar ook door me gedrag'. Een ander meisje: 'Ik ben vanwege gevolgen van sexting hier, maar ook vanwege problemen thuis.'

8. Willen de jongeren nog wat anders kwijt over sexting?

Een paar jongeren hebben afsluitend nog een opmerking over sexting gemaakt. De opmerkingen die genoemd zijn: "Het is iedereen zijn/haar eigen keuze maar liever niet! Vooral meisjes moeten dit niet doen!", "hou je foto's en video's voor jezelf", "nooit je

gezicht laten zien”, “stuur nooit maar dan ook nooit naaktfoto's of/en filmpjes. Al is het je vriend die je 2 jaar kent. Je weet nooit wat er mee kan gebeuren”.

Beperkingen van het onderzoek

Dit onderzoek is moeizaam tot stand gekomen. Jongeren vulden de aanvankelijke online-vragenlijst niet of nauwelijks in. Vervolgens is de vragenlijst gecombineerd met het leefklimaat onderzoek op de groepen en werd deze vaker ingevuld. Toch zien we dat sommigen geen of een verkeerd antwoord gegeven worden op bepaalde vragen, zoals de leeftijd. Ook zien we dat de vragen niet door alle jongeren even consistent zijn ingevuld. De gecombineerde vragenlijsten werden opgehaald door onderzoeksstagiaires en zij rapporteerden dat jongeren op de groepen hen vaak vroegen of de vragenlijst wel echt anoniem was. Het is dus mogelijk dat sommigen de vragenlijst niet invulden en anderen feitelijke vragen zoals de leeftijd expres verkeerd hebben ingevuld om herkenning te voorkomen. We kunnen hieraan zien dat het onderwerp sexting met veel schaamte en taboes is omgeven. Wellicht dat mondelinge afname van een vragenlijst door onafhankelijke onderzoekers beter had gewerkt. Voorlopig geeft het resultaat van deze enquête wel een eerste inzicht in de problematiek van sexting onder jongeren die met veel moeilijkheden in hun leven te maken hebben en een kwetsbare groep vormen.

Conclusie

In totaal hebben 74 jongeren uit opvang- en behandelvoorzieningen van Spirit de enquête over sexting ingevuld. Uit de resultaten blijkt dat 80% van de jongeren een seksueel getint bericht, een naaktfoto of een naaktfilmpje van zichzelf verstuurd hebben. Het betreft 85% meisjes en 15% jongens. De jongeren waren gemiddeld 14 jaar oud toen zij dit voor het eerst deden. Daarnaast heeft 56% van de jongeren wel eens naaktfoto's of naakt filmpjes van anderen gezien of ontvangen. Opvallend is dat wordt aangegeven dat niemand van de jongeren een naaktfilmpje en/of naaktfoto heeft doorgestuurd. Op grond van onze ervaring bij Qpido tijdens de voorlichtingslessen op scholen vermoeden we dat dit geen juiste weerspiegeling van de werkelijkheid is.

Uit de resultaten blijkt ook dat jongeren verschillende negatieve gevolgen ondervinden van sexting. Jongeren geven aan gepest te worden en bedreigd met het doorsturen van de naaktfoto's en/of naakt filmpjes. Daarnaast komt ook chantage (sextortion) in ruil voor seks voor, getuige de antwoorden van acht jongeren. Meisjes gaven aan vooral door jongens gehanteerd te worden, maar ook jongens ervaarden verschillende gevolgen van sexting. Hieruit blijkt dat het een belangrijk onderwerp blijft. Doordat er nog veel taboe en schaamte is over het onderwerp blijft het belangrijk sexting onder de aandacht te brengen. En tevens kan dit op de lange termijn bijdragen aan verbetering van de seksuele gezondheid van jongeren in Nederland.